

ПРАВОВІ АСПЕКТИ РОЗГЛЯДУ СУДАМИ УКРАЇНИ ПОДАНЬ ЩОДО ПРИМУСОВОГО ПРОНИКНЕННЯ ДО ЖИТЛА ЧИ ІНШОГО ВОЛОДІННЯ БОРЖНИКА У ВИКОНАВЧОМУ ПРОВАДЖЕННІ

У статті проведено аналіз судової практики судів України щодо розгляду подань виконавців про примусове проникнення до житла боржника чи іншого володіння фізичної особи. Надано конкретні приклади судової практики, які ілюструють розгляд подань виконавців. Автор наводить критику цих судових рішень. На основі судової практики було виявлено наявність структурної проблеми судів України у питанні тлумачення норм Закону України «Про виконавче провадження» щодо повідомлення боржника про початок примусового виконання рішень. З'ясовано причини складнощів подолання порушення принципу правової визначеності при вирішенні питань щодо примусового проникнення до житла боржника. Встановлено, що суди при розгляді подань виконавців вимагають від виконавців надати докази вчинення дій, які виконавці не зобов'язані здійснювати відповідно до нормативно-правової бази діяльності виконавців. Автором визначено, які обставини мають бути встановлені судом під час розгляду подань виконавців про примусове проникнення до житла боржника.

Ключові слова: примусове виконання рішень, ухвала суду, виконавець, цивільний процес.

Питання виконання судових рішень було і є актуальним в Україні і в світі. Європейський суд з прав людини наголошував, що право на справедливий суд, закріплене у ст. 6 Конвенції про захист основних прав і основоположних свобод, було б ілюзорним, якби правова система Договірної держави допускала, щоб остаточне судове рішення, яке має обов'язкову силу, не виконувалося на шкоду одній із сторін [1], а також на те, що в Україні існує структурна проблема невиконання рішень національних судових органів [2].

Невиконання судових рішень призводить до негативних економічних наслідків як для осіб, на користь яких вони ухвалені, так і для держави. Тому для подолання таких негативних явищ держава встановила механізм примусового виконання судових рішень як елемент державного примусу, необхідного у демократичному суспільстві. Елементи вказаного примусу розкриваються в Законі України «Про виконавче провадження», який містить низку інструментів діяльності виконавців, що спрямовані на примусове виконання судових рішень. Одним із таких інструментів є примусове проникнення до житла чи іншого володіння фізичної особи.

У зв'язку із цим слід нагадати норми ст. 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, відповідно до якої кожен має право на повагу до свого приватного і сімейного життя, до свого житла і кореспонденції. Водночас, частина друга вказаної ст. 8 встановлює, що органи державної влади не можуть втручатись

у здійсненні цього права, за винятком випадків, коли втручання здійснюється згідно із законом і є необхідним у демократичному суспільстві в інтересах національної та громадської безпеки чи економічного добробуту країни, для запобігання заворушенням чи злочинам, для захисту здоров'я чи моралі або для захисту прав і свобод інших осіб [3].

Кореспондує згаданому положенню ст. 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод і ст. 30 Конституції України, зокрема, ч. 2 вказаної статті: не допускається проникнення до житла чи до іншого володіння особи, проведеного в них огляду чи обшуку інакше як за вмотивованим рішенням суду [4].

Тож згідно із вищевказаними нормами цілком правильно закріплено у п. 4 ч. 3 ст. 18 Закону України «Про виконавче провадження», що за наявності вмотивованого рішення суду про примусове проникнення до житла чи іншого володіння фізичної особи виконавець має право безперешкодно входити на земельні ділянки, до житлових та інших приміщень боржника – фізичної особи [5].

Отже, державою встановлено елемент примусу, що полягає у примусовому проникненні до житла боржника. Слід зазначити, що вказана виконавча дія спрямована в тому числі на досягнення психологічного ефекту. Прихід виконавця до житла, опис та вилучення майна як правило справляє сильний ефект на боржника. Особливо це стосується тих боржників, які цілеспрямовано

ухиляються від виконання судових рішень. Практика показує, що вказана дія доволі часто спонукає боржника до реального виконання судового рішення.

З огляду на вказану делікатність виконавчої дії законодавець встановив судовий контроль для її здійснення, що здійснюється відповідно до ст. 439 ЦПК України. Це питання вирішується без повідомлення (виклику) сторін та інших заінтересованих осіб за участю державного чи приватного виконавця [6]. Прикметно, що такий порядок розгляду аналогічний порядку розгляду слідчим суддею клопотання про обшук, що згідно із ч. 4 ст. 234 КПК України розглядається за участю слідчого або прокурора [7].

Процесуальне законодавство не вказує на те, що саме має дослідити суд під час розгляду подання виконавця про примусове проникнення до житла боржника. Єдина спеціальна вимога, яка висувається для розгляду таких подань, – це вимога вмотивованості рішення. Тому досліджуваний обсяг питань суди формують самостійно при розгляді кожного окремого подання. В такому випадку мова йде навіть про наявність широких дискреційних повноважень суду при вирішенні подань про примусове проникнення до житла боржника. Тож з'ясувати, яким чином має діяти виконавець перед зверненням до суду із вказаним поданням, можна лише шляхом дослідження судової практики із цього питання.

Постановлена на підставі подання виконавця ухвала підлягає апеляційному оскарженню відповідно до п. 35 ч. 1 ст. 353 ЦПК України, однак у касаційному порядку згідно із п. 2 ч. 1 ст. 389 ЦПК України перегляду не підлягає. Вочевидь, те, що вказані ухвали Верховний Суд не переглядає, має на меті зменшити навантаження на Верховний Суд шляхом непоширення його юрисдикції на розгляд суто процесуальних питань, що самі по собі не впливають на долю учасників справи.

Отже, з цього питання немає відповідно до ч. 5 ст. 13 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» обов'язкових для всіх суб'єктів владних повноважень висновків щодо застосування норм права [8].

У цьому випадку Пленум Верховного Суду може на підставі п. 10² ч. 2 ст. 46 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» надати роз'яснення рекомендаційного характеру з питань застосування законодавства при вирішенні вказаних подань виконавців. Однак наразі невідомо, чи звертатиме Верховний Суд увагу на вказану проблему.

З огляду на це судова практика щодо розгляду подань виконавців про примусове проникнення

до житла боржника є різною, що порушує принцип правової визначеності. За приблизно однакових обставин справи суд може як задовольнити подання виконавця, так і відмовити в його задоволенні.

Надалі будуть проаналізовані типові судові рішення щодо подань виконавців про примусове проникнення до житла боржника.

Одним із таких рішень є ухвала Червонозаводського районного суду м. Харкова від 27.09.2017 р. у справі № 646/6695/17. У цій справі суд встановив, що відомостей про отримання боржником постанов про відкриття виконавчого провадження немає, транспортні засоби за боржником не зареєстровані, адреса місця проживання боржника зареєстрована за адресою, за якою виконавець просить надати дозвіл на примусове проникнення до житла [9].

Також виконавець здійснив вихід за адресою місця проживання боржника, за якого виконавцем було встановлено відсутність боржника у квартирі, про що було складено акт у присутності понятих.

З огляду на вказане, суд відмовив у задоволенні подання виконавця, мотивувавши це тим, що матеріали справи не містять належних доказів на підтвердження того, що виконавець виконав усі необхідні дії, передбачені законом при виконанні виконавчого листа про стягнення боргу, а саме отримання боржником копії постанов державного виконавця про відкриття виконавчого провадження.

Апеляційний суд Харківської області в ухвалі від 21.11.2017 р. у цій самій справі залишив у силі вказану ухвалу. В обґрунтуванні суд вказав, що виконавцеві слід довести, що житло належить боржникові або він має право користування ним, що боржник достовірно знає про наявність виконавчого провадження та повідомлявся про намір виконавця вчинити виконавчі дії з опису та арешту майна, але чинив цьому перешкоди, не надавав доступу до житла у відведений для нього час вчинення виконавчих дій [10].

Вказані обґрунтування не є належними. Річ у тім, що відповідно до ч. 1 ст. 28 Закону України «Про виконавче провадження» боржник вважається повідомленим про початок примусового виконання рішень, якщо йому надіслано постанову про відкриття виконавчого провадження за адресою, зазначеною у виконавчому документі. Крім того, копії постанов виконавця та інші документи виконавчого провадження доводяться виконавцем до відома сторін та інших учасників виконавчого провадження, надсилаються адресатам простою

кореспонденцією або доставляються кур'єром, крім постанов про відкриття виконавчого провадження, про повернення виконавчого документа стягувачу, повідомлення стягувачу про повернення виконавчого документа без прийняття до виконання, які надсилаються рекомендованим листом з повідомленням про вручення.

Тобто згаданою нормою встановлено фікцію, що боржник вважається повідомленим про відкриття виконавчого провадження лише за наявності факту надсилання йому постанови про відкриття виконавчого провадження рекомендованим листом із повідомленням про вручення. При цьому законодавство не вимагає наявності підтвердження вручення боржнику вказаного листа із постановою про відкриття виконавчого провадження.

Отже, вказане є справді фікцією, оскільки є штучним юридичним фактом, створеним законодавцем на основі норм закону для вирішення конкретних юридичних справ [11, с. 787].

Ця фікція має бути доволі дієвою, оскільки вона може допомогти уникнути ухилення від виконання судового рішення. Під час розгляду справи суд згідно з ч. 6-10 ст. 187 ЦПК України встановлює зареєстроване місце проживання (перебування) відповідача. З огляду на це адреса, зазначена у виконавчому документі, має бути правильною. Боржник своєю чергою може не отримувати поштову кореспонденцію внаслідок відсутності за адресою місця проживання чи перебування чи внаслідок відмови від отримання листів. Якби законом не була передбачена вищевказана фікція, то боржник мав би змогу максимально ускладнювати виконавче провадження лише внаслідок ігнорування поштової кореспонденції.

У зв'язку із цим слід зазначити, що неодноразовими є випадки, за яких суди цитують вищезазначену фікцію із ч. 1 ст. 28 Закону України «Про виконавче провадження», однак надалі все одно зазначають, що немає доказів отримання боржником постанови про відкриття виконавчого провадження. Такі непослідовні твердження наявні, зокрема, у постанові Апеляційного суду Київської області від 29.05.2018 р. у справі № 372/3224/15-ц [12], у постанові Апеляційного суду Вінницької області від 05.04.2018 р. у справі № 130/108/18 [13], в ухвалі Дніпровського районного суду м. Києва від 24.05.2018 р. у справі № 754/6495/18 [14], в ухвалі Комінтернівського районного суду м. Харкова від 24.05.2018 р. у справі № 641/3251/18 [15], в ухвалі Оболонського районного суду м. Києва від 19.04.2018 р. у справі № 756/3649/18 [16].

В ухвалі Дніпровського районного суду м. Києва від 04.06.2018 р. у справі № 754/5437/18 після посилання на згадану фікцію вказано, що зазначене дає підстави для висновку, що до подання державного виконавця мають бути долучені копії належним чином завіреного поштового повідомлення про вручення боржникові копії постанови державного виконавця про відкриття виконавчого провадження, яка має бути направлена боржнику на адресу, зазначену у виконавчому документі, або конверта з копією цієї постанови, який повернувся на адресу державного виконавця з певною відміткою поштового відділення (адресат за цією адресою не проживає, не знайдений, по закінченні терміну зберігання тощо) [17]. У згаданій справі суд розтлумачив норму ч. 1 ст. 28 Закону України «Про виконавче провадження» таким чином, що доказами повідомлення боржника про наявність виконавчого провадження можуть бути рекомендоване повідомлення про вручення поштового відправлення або конверт, що повернувся у зв'язку із неврученням. Вважаємо, що вказане тлумачення зроблено несистемно, без звернення уваги на інші можливі докази направлення боржнику копії постанови про відкриття виконавчого провадження.

Слід зазначити, що виконавцеві необхідно підтвердити лише факт надсилання постанови про відкриття виконавчого провадження на адресу боржника. У виконавця для цього є й інша можливість, ніж вказана судом у попередній ухвалі. Кожний орган державної виконавчої служби, кожен приватний виконавець згідно із Правилами ведення діловодства та архіву в органах державної виконавчої служби та приватними виконавцями, затвердженими наказом Міністерства юстиції України від 07.06.2017 р. № 1829/5, зобов'язані вести журнал реєстрації вихідної кореспонденції. У вказаному журналі у відповідних колонках вказуються вид документа, стислий його зміст, номер виконавчого провадження, адресат та адреса [18].

Також у матеріалах виконавчого провадження зберігаються списки згрупованих поштових відправлень та розрахункові документи, що підтверджують надсилання рекомендованих листів.

Для правильного тлумачення вищевказаної ч. 1 ст. 28 Закону України «Про виконавче провадження» слід застосувати системне тлумачення, яке проводиться на основі з'ясування зв'язку з іншими нормами права [19, с. 253].

Вважаємо, що, застосовуючи системне тлумачення вищевказаної ч. 1 ст. 28 Закону України «Про виконавче провадження», можна дійти висновку, що для підтвердження надсилання боржникові

постанови про відкриття виконавчого провадження достатньо, зокрема, витягу із журналу вихідної кореспонденції та розрахункового документа, що підтверджує надсилання рекомендованого листа. Отже, попередньо вказані судові рішення не є законними в порушення вимог ст. 263 ЦПК України, тобто ухвалені без дотримання норм процесуального права.

У вищевказаних судових рішеннях суди також висловлюють позицію, що боржник обов'язково має бути повідомлений про дату та час виходу виконавця за місцем проживання чи перебування боржника для проведення опису та арешту майна. І також, за цією позицією судів, вести мову про ухилення від виконання судового рішення внаслідок недопуску виконавця до житла можна лише тоді, коли боржник був належним чином повідомлений про її проведення. Згаданою ухвалою Червонозаводського районного суду м. Харкова від 27.09.2017 р. у справі № 46/6695/17 у задоволенні подання виконавця було відмовлено також із причини, що боржник не був повідомлений про вихід виконавця за місцем його проживання. Водночас, суд не обґрунтував, чому виконавець має здійснювати таке повідомлення.

Така сама позиція наявна в постанові Апеляційного суду міста Києва від 19.04.2018 р. у справі № 760/25778/17 [20], у постанові Апеляційного суду міста Києва від 11.04.2018 р. у справі № 752/2452/18 [21], в ухвалі Мукачівського міськрайонного суду Закарпатської області від 31.05.2018 р. у справі № 2-890/10 [22], Краматорського міського суду Донецької області від 16.05.2018 р. у справі № 234/6905/18 [23].

Водночас, Закон України «Про виконавче провадження», Інструкція з організації примусового виконання рішень, затверджена наказом Міністерства юстиції України від 02.04.2012 № 512/5 [24], інші нормативно-правові акти не встановлюють обов'язку виконавця попереджати боржника про проведення виконавчих дій.

Крім того, незрозумілим є твердження судів щодо необхідності такого повідомлення. За загальною логікою, завчасне повідомлення здійснюється лише з метою надання можливості належним чином підготуватися до подій. Однак невідомим є те, яким саме чином боржник може підготуватися до виконавчої дії з опису та арешту його майна, адже від нього вказана дія майже не залежить.

З огляду на це наведене обґрунтування також не є належним.

Прикладом належного обґрунтування задоволення подання виконавця про примусове проникнення до житла є ухвала Луцького міськра-

йонного суду Волинської області від 06.06.2018 р. у справі № 161/8685/18 [25].

У цій справі суд встановив, що виконавець тричі здійснював виходи за адресою знаходження земельної ділянки та будинку, належних боржникові, однак вхід на земельну ділянку був зачинений на замок і двері ніхто не відчинив. Також було встановлено, що виконавець належним чином надіслав боржникові постанову про відкриття виконавчого провадження. Суд констатував право виконавця звертатися до суду із поданням про примусове проникнення до житла чи іншого володіння боржника, також вказав, що законодавець збалансував як права особи, що ініціює питання звернення з таким поданням, так і особи, щодо якої такі заходи застосовано. Суд також зауважив, що перед зверненням із вказаним поданням виконавець зобов'язаний дотриматись встановленого законодавством порядку проведення виконавчих дій, визначених положеннями Закону України «Про виконавче провадження».

Також можна звернути увагу на постанову Апеляційного суду міста Києва від 21.03.2018 р. у справі № 761/36945/17 [26]. Цим судовим рішенням суд задовольнив апеляційну скаргу виконавця: скасував ухвалу Шевченківського районного суду міста Києва від 06.02.2018 р. та задовольнив подання виконавця про примусове проникнення до житла боржника. Суд першої інстанції відмовив у задоволенні подання через, зокрема, те, що боржник не отримав постанову про відкриття виконавчого провадження, і конверт повернувся з відміткою пошти: «за закінченням терміну зберігання».

Апеляційний суд своєю чергою послався на встановлену ст. 28 Закону України «Про виконавче провадження» фікцію та, зазначивши, що у власності боржника є частка у праві власності на об'єкт нерухомого майна, задовольнив апеляційну скаргу та подання виконавця.

При аналізі всіх вказаних та аналогічних судових рішень слід виходити із вимог, які висувають до таких рішень. Законодавством встановлено лише три вимоги до ухвал за наслідками розгляду подань виконавців про примусове проникнення до житла боржника. Перші дві вимоги, встановлені ст. 263 ЦПК України, є загальними для абсолютно всіх судових рішень, – це законність та обґрунтованість. Третю вимогу встановлено у п. 4 ч. 3 ст. 18 Закону України «Про виконавче провадження» – це вмотивованість. У перших двох вимог є законодавче визначення безпосередньо у ст. 263 ЦПК України: законним є рішення, ухвалене судом відповідно до норм матеріального права із дотриманням норм

процесуального права; обґрунтованим є рішення, ухвалене на підставі повно і всебічно з'ясованих обставин, на які сторони посилаються як на підставу своїх вимог і заперечень, підтверджених тими доказами, які були досліджені в судовому засіданні. Визначення «вмотивованості» у процесуальному законодавстві наведено лише у ч. 4 ст. 370 КПК України, відповідно до якої вмотивованим є рішення, в якому наведено належні і достатні мотиви та підстави його ухвалення. Норми ст. 370 КПК України є подібними до норм ст. 263 ЦПК України, оскільки у вказаних статтях вказуються вимоги до судових рішень. Тож, вважаю, що визначення із ч. 4 ст. 370 ЦПК України можна застосувати до питання розгляду подань виконавців про примусове проникнення до житла боржника, оскільки вказана ситуація повністю відповідає випадку аналогії закону [19, с. 242].

Отже, при вирішенні подань виконавця про примусове проникнення до житла боржника судам слід досягати того, щоб ухвала була постановлена з дотриманням норм процесуального права, відповідала нормам матеріального права, на підставі повно і всебічно з'ясованих обставин справи, із наведенням належних і достатніх мотивів та підстав. Вказані вимоги є загальними і кожній конкретній справі будуть притаманні свої особливості та обсяг досліджуваних обставин.

Вважаю, що ухвала, якою суд задовольняє подання виконавця про примусове проникнення до житла боржника, може бути постановлена за таких умов:

1) суд встановив, що постанова про відкриття виконавчого провадження надіслана на адресу боржника рекомендованим листом із повідомленням про вручення. При цьому суду не потрібно встановлювати, чи отримав боржник вказану ухвалу;

2) виконавець довів, що боржник перешкоджає чи ухиляється від виконання рішення суду. Такими доказами можуть бути неодноразові неявки на виклик виконавця, неодноразовий недопуск виконавця до житла чи до іншого володіння боржника, приховування отримання доходів;

3) виконавець вжив усіх заходів для виконання судового рішення, однак виконати рішення не вдалося. Виконавець має встановити наявність банківських рахунків боржника, наявність нерухомого і рухомого майна та можливість звернення стягнення на нього, отримання боржником зарплати, пенсії чи інших платежів. Якщо вказані та інші передбачені законом заходи не дали змоги виконати судові рішення, то тоді можна вдаватися до примусового проникнення до житла боржника як до крайнього заходу впливу.

Отже, наведена судова практика дає змогу зробити висновок, що суди в Україні мають системну проблему, а саме, не здійснюють належне тлумачення норм Закону України «Про виконавче провадження», внаслідок чого навіть після цитування норми ст. 28 вказаного Закону, якою прямо встановлено фікцію щодо повідомлення боржника про виконавче провадження, все одно не застосовують її, а вимагають доказів повідомлення боржника про виконавче провадження, не передбачених законом. Ситуацію ускладнює той факт, що справи щодо примусового проникнення до житла боржника не переглядаються Верховним Судом, а тому неможливе вироблення єдиної практики щодо цього питання.

Крім того, суди вимагають від виконавця доказів вчинення дій, вчинення яких не є його обов'язком, зокрема, попередження боржника про вчинення виконавчих дій.

Натомість суд при розгляді подання виконавця про примусове проникнення до житла боржника повинен дослідити дії виконавця у виконавчому провадженні, чи досягли вони мети виконання судового рішення, причини недосягнення такої мети, поведінку боржника. І лише на підставі системного аналізу вказаного суд має постановити ухвалу щодо подання виконавця про примусове проникнення до житла чи іншого володіння боржника – фізичної особи.

У подальшому дослідження цієї теми може бути спрямовано на аналіз судової практики з метою вироблення сталої позиції судів щодо розгляду питань щодо примусового проникнення до житла чи іншого володіння боржника.

Список використаної літератури

1. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Горн-бі проти Греції» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/980_079. – Назва з екрана.
2. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Юрій Миколайович Іванов проти України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/974_479. – Назва з екрана.
3. Конвенція про захист основних прав і основоположних свобод [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/ru/995_004. – Назва з екрана.
4. Конституція України від 28.06.1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>. – Назва з екрана.
5. Про виконавче провадження: Закон України від 02.06.2016 р. № 1404-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1404-19>. – Назва з екрана.
6. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. (в редакції Закону № 2147-VIII від 03.10.2017) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>. – Назва з екрана.

7. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>. – Назва з екрана.
8. Закон України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.02.2016 р. № 1402-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>. – Назва з екрана.
9. Ухвала Червонозаводського районного суду м. Харкова від 27.09.2017 р., судова справа № 646/6695/17 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/69145791>. – Назва з екрана.
10. Ухвала Апеляційного суду Харківської області від 21.11.2017 р., судова справа № 646/6695/17 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/70481099>. – Назва з екрана.
11. Поляков А. В. Общая теория права: Проблемы интерпретации в контексте коммуникативного подхода : курс лекций / А. В. Поляков. – Санкт-Петербург : Издательский дом С.-Петербургского гос. ун-та, 2004. – 864 с.
12. Постанова Апеляційного суду Київської області від 29.05.2018 р., судова справа № 372/3224/15-ц [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/74548687>. – Назва з екрана.
13. Постанова Апеляційного суду Вінницької області від 05.04.2018 р., судова справа № 130/108/18 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/73208687>. – Назва з екрана.
14. Ухвала Дніпровського районного суду м. Києва від 24.05.2018 р., судова справа № 754/6495/18 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/74276454>. – Назва з екрана.
15. Ухвала Комінтернівського районного суду м. Харкова від 24.05.2018 р., судова справа № 641/3251/18 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/74214606>. – Назва з екрана.
16. Ухвала Оболонського районного суду м. Києва від 19.04.2018 р., судова справа № 756/3649/18 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/73867743>. – Назва з екрана.
17. Ухвала Дніпровського районного суду м. Києва від 04.06.2018 р., судова справа № 754/5437/18 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/74563029>. – Назва з екрана.
18. Правила ведення діловодства та архіву в органах державної виконавчої служби та приватними виконавцями: затв. наказом М-ва юстиції України від 07.06.2017 № 1829/5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0699-17>. – Назва з екрана.
19. Загальна теорія права : підручник / за заг. ред. М. І. Козюбри. – Київ : Ваіте, 2015. – 392 с.
20. Постанова Апеляційного суду міста Києва від 19.04.2018 р., судова справа № 760/25778/17 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/73515618>. – Назва з екрана.
21. Постанова Апеляційного суду міста Києва від 11.04.2018 р., судова справа № 752/2452/18 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/73308228>. – Назва з екрана.
22. Ухвала Мукачівського міськрайонного суду Закарпатської області від 31.05.2018 р., судова справа № 2-890/10 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/74382726>. – Назва з екрана.
23. Ухвала Краматорського міського суду Донецької області від 16.05.2018 р., судова справа № 234/6905/18 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/74121751>. – Назва з екрана.
24. Інструкція з організації примусового виконання рішень: затв. наказом М-ва юстиції України від 02.04.2012 № 512/5 (у редакції наказу від 29.09.2016 № 2832/5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0489-12>. – Назва з екрана.
25. Ухвала Луцького міськрайонного суду Волинської області від 06.06.2018 р., судова справа № 161/8685/18 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/74574615>. – Назва з екрана.
26. Постанова Апеляційного суду міста Києва від 21.03.2018 р., судова справа № 761/36945/17 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/72220794>. – Назва з екрана.

Denys Ishchenko

LEGAL ASPECTS OF CASES IN COURTS OF UKRAINE ON SUBMISSIONS ON FORCED ENTERING TO THE DEBTOR'S DWELLING

The article analyzes the court practice of courts of Ukraine regarding submissions of enforcement agents on forced entering to the debtor's dwelling or other property. On the basis of court practice, the existence of a structural problem of the courts of Ukraine in the matter of interpretation of the norms of the Law of Ukraine "On enforcement proceedings" was revealed regarding the debtor's notification of existing of enforcement proceeding. It was established that courts while considering submissions of enforcement agents require enforcement agents to provide evidence of proof of the debtor's notification of enforcement proceedings actions that the enforcement agents are not obliged to carry out in accordance with the legal framework. The courts do not properly interpret article 28 of the Law "On Enforcement Proceedings", which stipulates that the debtor is deemed to be informed about the opening of enforcement proceeding if the resolution on opening the enforcement proceeding is sent to the debtor's address stated in the writ of execution with a registered letter with a return receipt. Nevertheless, the courts even after the citation of the norm of article 28 of the Law, which directly specifies the fiction of the notice the debtor on the enforcement proceedings, still does not apply it, but require proof of the debtor's notification of enforcement proceedings, which is not provided for by law. The situation is complicated by the fact that cases on submissions of enforcement agents on forced entering to debtor's dwelling are not reviewed by the Supreme Court; therefore, it is impossible to develop a unified practice in this cases.

In most cases, courts dismiss the submissions of enforcement agents on the basis of abovementioned reasons, which are inappropriate. While considering abovementioned submissions the court has to establish all actions of enforcement agents. If the enforcement agent carried out all possible actions with no or minimum result, it is the reason for the court to allow the submission and permit the enforcement agent to enter to debtor's dwelling or other property using force as a last resort.

Keywords: enforced execution of decisions, court order, enforcement agent, civil process.

Матеріал надійшов 20.06.2018